

ऋचीकतनयोगमदित्यत्र अजीगर्तमुत्तोगमदिति पठनीयं शुनः शेषोऽजीगर्तपुत्रः सन् विश्वामित्रपुत्रतामापेति बहुचब्राह्मणे समाध्यायते न च तनयशब्दो गोत्रपरः कर्तुं शक्यः ऋचो को हि भार्गवो जामदग्न्यस्य रामस्य पूर्वजः अथर्चाकादयोभ्येत्यपितरोराममब्रुवन् नित्यादिपर्वणि समंतपंचकाख्यने लिङ्गदर्शनात् अजीगर्तस्तु आगिरसः यथैवागिरसः सन्नुपेयांतवपुत्रतामिति विश्वामित्रं प्रति बहुचब्राह्मणेशुनः शेषवचनात् यथाकथं चिद्वा एतत्समाधेयं यः विश्वामित्रपुत्रत्वं अगमत् स देवान्स्तुत्वासिद्धिमागत इत्यध्यात्त्यपूर्वेण योज्यं ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ अग्निरिति जनयितायः

विश्वामित्रस्य पुत्रत्वमृचीकतनयोगमत् ॥ ऋग्भिः स्तुत्वामहाबाहो देवान्वै यज्ञभागिनः ॥ १३ ॥ गतः शुक्रत्वमुशनादेव देवप्रसादनात् ॥ देवीं स्तुत्वा तु गगने मोदते यशसा वृतः ॥ १४ ॥ असितो देवलश्चैव तथानारदपर्वतौ ॥ कक्षीवाजामदग्न्यश्च रामस्तां व्यस्तथात्मवान् ॥ १५ ॥ वसिष्ठो जमदग्निश्च विश्वामित्रोऽत्रिरेव च ॥ भरद्वाजो हरिश्च मश्रुः कुण्डधारः श्रुतश्रवाः ॥ १६ ॥ एते महर्षयः स्तुत्वा विष्णुमृग्भिः समाहिताः ॥ लेभिरेतपसा सिद्धिं प्रसादात्तस्य धीमतः ॥ १७ ॥ अनर्हाश्चाहंतां प्राप्ताः संतः स्तुत्वा तमवह ॥ न तु दृष्टि मिहान्विच्छेत्कर्मरुत्वा जुगुप्सितं ॥ १८ ॥ येषां धर्मेण ते सत्यायेऽधर्मेण धिगस्तुतान् ॥ धर्मवैशाश्वतं लोकं न जल्लब्धनकांक्षया ॥ १९ ॥ आहिताग्निर्हि धर्मात्मायः स पुण्यरुदुत्तमः ॥ वेदा हि सर्वे राजेन्द्र स्थिता विष्वग्भिषु प्रभो ॥ २० ॥ स चाप्यग्न्या हितो विप्रः क्रियायस्य न हीयते ॥ श्रेयोऽत्यनाहिताग्निवमग्निहोत्रं न निष्क्रियं ॥ २१ ॥ अग्निरात्मा च पिता जनयिता तथा ॥ गुरुश्च नरशार्दूलपरिचर्या यथा तथं ॥ २२ ॥ मानं त्यक्त्वा यो नरो दृढसेवी विद्वान्छीबः पश्यति प्रीतियोगात् ॥ दाक्ष्येण हीनो धर्मयुक्तो न दातो लोके स्मिन् वै पूज्यते सद्भिरार्यः ॥ २३ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति ० मोक्ष ० पराशरगीतायां द्विनवत्यधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २९ ॥ पराशर उवाच दत्तिः सकाशादूर्णेभ्यस्त्रिभ्यो हीनस्य शोभना ॥ प्रीत्योपनीतानि दिष्टार्थानि भिष्ठाङ्कुरुते सदा ॥ १ ॥ दत्तिश्चैव नास्ति शूद्रस्य पितृपैतामही ध्रुवा ॥ न दत्तिं परतो मार्गेऽच्छुश्रूषा तु प्रयोजयेत् ॥ २ ॥

पिता स एव नवत्येऽनदात्तुभ्यत्रातु प्रभृतयः परिचर्याः सेव्याः ॥ २२ ॥ छीबः कामहीनः स नयः प्रीतियोगात्केवलं कृपाद्र्यादृष्ट्या पश्यति दाक्ष्येण स्पन्देन हीनः आयासशून्यः स न्योधर्मपरः न दांत इत्येकपदं दानं निश्चिनत्ति दांतः दान आर्जवच्छेदनयो रित्यस्मात्कर्तारिक्तः तदन्योन दांतः नैकधेति वत्समासः हिसाशून्य इत्यर्थः ॥ २३ ॥ इति शांति ० नै ० भा ० द्विनवत्यधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २९ ॥ पूर्वाध्याये यतः स्वस्योपकर्तोऽन्यो नास्स त आलोपकाराय स्वयं मानं त्यक्त्वा न्यान्सेवेतेत्युक्तं तत्र दृढसेवाप्रशंसार्थं शूद्रदत्तिमहीकरोति दत्तिरिति वर्णेभ्यो ब्राह्मणक्षत्रियवैशेष्येभ्यः हीनस्य शूद्रस्य दत्तिर्जीविका दृढसेवा सेवकान् धर्मिष्ठाङ्कुरुतेऽतः शोभना दृष्टादृष्टोभयार्थत्वात् न हि याजनकरादानवाणिज्यादयो विप्रादि जीविकास्तेषां धर्मिष्ठतायै भवन्त्यतः सस्ते वया लोकद्वयसाधयेदिति भावः ॥ १ ॥ परतः श्रेवर्णिकसेवाव्यतिरेकेण ॥ २ ॥